

Svi članci na Portalu su smješteni ovisno o sadržaju po rubrikama. Njima se pristupa preko glavnoga izbornika na [vrhu stranice](#). Ako se članci ne mogu tako naći, i tekst i slike na Portalu mogu se pretraživati i preko [Googlea](#) uz upit (upit treba upisati bez navodnika): „traženi_pojam site:hkv.hr“.

Administriranje

Korisničko ime

Lozinka

Zapamti me

Prijava

- [Zaboravili ste korisničko ime?](#)
- [Zaboravili ste lozinku?](#)

književnih velikana, pa i onih koji (u rečenom izostanku kritičkih au [Kultura](#) imi sebe proglašavaju velikima. Nesumnjivo je da UI može napisati komentar „Ernesta Hemingwaya“ u predstavi Trumpa i Putina u Anchorageu, britkim i ubitačnim kratkim rečenicama, kao što može biti „Gabriel Garcia Marquez“ u osvrtnu na nepresušne bitke kolumbijskih narkokartela, s nešto duljim rečenicama od „Hemingwayevih“. Ukratko, umjetna inteligencija može imitirati što joj „srce“ želi, to conradovsko „Srce tame“, neistraženo i zlokobno, ako se otme kontroli (kao da već nije).

Što može prosječni hrvatski književnik učiniti – doli pisati? I pokušavati kreativnošću ideje i njezinom obradom doskočiti umjetnoj inteligenciji. Ma kako ona vješto imitirala autorov um, nikada ne će biti taj um, neovisno o dosezima autorove književnosti. Književnik se ne treba opterećivati ni „mrtvom književnošću“, spoznajom o manjem čitateljskom krugu, o trendovima nenaklonjenima književnosti, o njezinoj nesumnjivo manjoj važnosti u odnosu na *utjecajnike* i društvene mreže. Književnost je u rijetkim slučajevima (mahom vezanima uz englesko govorno područje) omogućavala i omogućuje rješenje egzistencijalnih briga. Poticaj bavljenja književnošću radi materijalne blagodati teško može naći plodno tlo, osobito u Hrvatskoj, gdje ste gotovo građanin drugoga reda ako se usudite javno prisnaživati da ste književnik. Umjetna inteligencija samo je dodatni izazov (u moru izazova) književniku koji mora ionako raditi „glavni“ posao, najčešće ostavljajući noć za pisanje kada uminu profesionalne i privatne obveze. Umjetna inteligencija potiče na ontološka i antropološka pitanja, ali ne će svojim „copyrightom“ nikada doći u prednost pred autorom od krvi i mesa. Zavaravam o li se? Upravo stoga je važno bistriniti pa i sučeliti različita promišljanja o sadašnjosti i nesagledivoj budućnosti suodnosa književnosti i umjetne inteligencije. U suprotnom je najbolje prestati pisati i prepustiti stroju da odradi čovjekov posao.

Gledano nakratko i na prvu loptu iz nakladničke pozicije, njima umjetna inteligencija može i „autorstvom“ i „prevoditeljstvom“ uštedjeti troškove (ne ću napisati pridjev „silne“ jer nema kruha ni piscima ni prevoditeljima u ovoj državi od bavljenja književnošću i prevoditeljstvom), skresati mrvice od honorara, no ponovno se postavlja i nezaobilazno pitanje – hoće li tko čitati i zašto bi čitao ono što nije napisao čovjek svojom rukom? Ako pretpostavimo da sve manjemu broju čitatelja išta znači novo djelo popularnoga hrvatskoga autora (o popularnosti mahom odlučuje i marketinška spretnost samoga nakladnika – čitaj državne dotacije), kako će tomu istomu čitatelju što značiti proizvod umjetne inteligencije? Može jedino oskrnaviti ionako krhku socijalnu sigurnost, utjecati na rasprave glede autorskih prava i da, kada smo već na tragu Deklaracije o umjetnoj inteligenciji DHK-a: dovesti u pitanje samu bit književne umjetnosti.

Naizgled jednostavnim djeluje i odgovor na naslovno pitanje feljtona – hoće li i stroj sutra ući u kanon? Ne će, rekli bismo i vjerojatno pogriješili. Jer, pitanje kanona također je složeno, s obzirom na to da u ovoj državi kanon i nagrade pripadaju većinom članovima Hrvatskoga društva pisaca, kao da Društvo hrvatskih književnika i ne postoji, što je prilično krivnja i samoga DHK-a, odnosno njegovih članova, kojima pripada i potpisnik ovih redaka. Ako se umjetna inteligencija „izbori“ za svoja autorska prava, nesumnjivo će radije zatražiti članstvo u HDP-u, jer joj širom otvara vrata javnoga priznanja, poticaja za književno stvaralaštvo mjerodavnoga ministarstva i medijsku popularnost. Umjetna inteligencija zna što radi, za razliku od čovječanstva koje je širom otvorilo vrata svim njezinim sposobnostima. Samim tim, ako bude dovoljno „mudra“ i „poslušna“, otvorit će samoj sebi i put prema kanonu. Ne možemo napisati i književnoj besmrtnosti, jer o tome ipak ne će odlučiti ni državni gospodari kanona, ni umjetna inteligencija, nego čitatelji koji će u bliskoj i daljnoj budućnosti uzimati u ruke djela napisana – sad umom, rukom ili strojem – ostaje vidjeti novim naraštajima, rođenima s prvom fotografijom mobitelom i pokretima prstiju na tipkovnici. Hoće li „sutra“ uopće komu biti važno – kako dokazati da i ovaj tekst nije napisala umjetna inteligencija?

Tomislav Šovagović

(*nastavlja se*)

Tekst je dio niza „Prirodna književnost i umjetna inteligencija – hoće li i stroj sutra ući u kanon?“, a na Portalu HKV-a objavljen je u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti u 2025. godini Agencije za elektroničke medije. Prenosjenje sadržaja dopušteno je uz objavu izvora i autorova imena.

Povezano

- T. Šovagović: Prirodna književnost i umjetna inteligencija – hoće li i stroj sutra ući u kanon? (2)
- T. Šovagović: Prirodna književnost i umjetna inteligencija – hoće li i stroj sutra ući u kanon? (3)
- T. Šovagović: Prirodna književnost i umjetna inteligencija – hoće li i stroj sutra ući u kanon? (4)
- T. Šovagović: Prirodna književnost i umjetna inteligencija – hoće li i stroj sutra ući u kanon? (5)
- T. Šovagović: Prirodna književnost i umjetna inteligencija – hoće li i stroj sutra ući u kanon? (6)
- T. Šovagović: Prirodna književnost i umjetna inteligencija – hoće li i stroj sutra ući u kanon? (7)
- T. Šovagović: Prirodna književnost i umjetna inteligencija – hoće li i stroj sutra ući u kanon? (8)

ALSO ON PORTAL HRVATSKOGA KULTURNOG VIJEĆA

Cipele koje vam omogućuju

Zdravlje stopala

Kupite sada

5 days ago · 1 comment

T. Šovagović:
Prirodna
književnost i ...

a day ago · 1 comment

Lavrov: Agre
na Rusiju bit
dočekan ...